

Πρόσωπα

goules@otenet.gr

ΚΩΣΤΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Πολιτικός γελοιογράφος

Επιμέλεια: Μ. Πιμπλής, Δ. Γουλές

«Το σκίτσο είναι γλώσσα», λέει ο Πλαντί (κατά κόσμον Ζαν Πλαντουριέ). «Όπως το θέατρο ή η γραφή. Έχει σύνταξη. Έχει ρήμα, υποκείμενο, αντικείμενο. Τα πάντα στο σκίτσο είναι γλωσσική σύνταξη. Αν σχεδιάσεις ένα δικαστή που χαμογελάει, δεν πείθεις. Ο δικαστής πρέπει να είναι βλοσυρός. Αν βάλεις σε δικαστίνα κραγιόν, θα φαίνεται σαν πόρνη. Η γλώσσα των προκαταλήψεων είναι πανίσχυρη».

Ο Κώστας Μητρόπουλος είναι ένα «άγριο, σκανταλιάρικο μωρό» που σκιτσοβολάει καθημερινά τις γελοιογραφίες του με μια χάρτινη σφεντόνα... Όλα τα χρόνια προσπαθεί να διατηρεί αυτήν ακριβώς την οπτική γωνία. Του παιδιού ή του εφήβου που κοιτάζει με την αγνή και ταυτόχρονα ανατρεπτική του ματιά την πολιτική επικαιρότητα και τα σύγχρονα κοινωνικά γεγονότα.

Ο Μητρόπουλος γεννήθηκε στην Αθήνα και έδωσε τα πρώτα του σκίτσα το 1955 στην «Αθλητική Ηχώ». Το 1957 αρχίζει μακρόχρονη συνεργασία με το περιοδικό «Ταχυδρόμος». Γελοιογραφίες για την εποχή αρκετά πρωτοποριακές, τόσο σε σχέδιο όσο και σε ιδέες. Σκίτσα που συγκεντρώνονται σε άλμπουμ το 1959 και αποτελούν το πρώτο του βιβλίο με τίτλο «Γελοιογραφίες». Το 1961 ακολουθεί δεύτερο, το «Γιατί όχι», με δημοσιευμένο και αδημοσίευστο υλικό από 54 γελοιογραφίες χωρίς λόγια. Τα σκίτσα αυτής της περιόδου είναι πιο αφαιρετικά στη σχεδίαση από το σκίτσο που αναγνωρίζουμε σήμερα. Γραμμές πιο ελεύθερες, φιγούρες πιο σχηματικές και τα μάτια συνήθως από την ίδια πλευρά του προσώπου.

Οι πολιτικές γελοιογραφίες πρωτοεμφανίζονται στο «Βήμα» το 1960. Το 1967 ακολουθούν και τα «ΝΕΑ» και

συνεχίζονται και στις δυο εφημερίδες με ιδιαίτερη επιτυχία και φανατικούς αναγνώστες. Στα δύσκολα χρόνια της Χούντας, εμφανίζονται στις σελίδες του «Ταχυδρόμου» και δύο κόμικς: το ολοσέλιδο «Από τη Γη στη Σελήνη» (1970) και ο «Παράξενος Καλυβιώτης» σε μορφή comic strip και με τίτλο-παρωδία γνωστού σήριαλ της εποχής. Γύρω στα 1990 ξαναδοκιμάζει τις δυνάμεις του σε κάτι διαφορετικό αλλά ταυτόχρονα οικείο: τα «άγρια μωρά». Ένα ημερήσιο comic strip με ήρωες τα ...επικίνδυνα πιτσιρίκια που βολτάρουν με το γνωστό καροτσάκι τους καθημερινά στα «ΝΕΑ». Ακολουθεί το δεύτερο άλμπουμ της σειράς «Αγριότερα μωρά» (1992).

Στη διάρκεια της μακρόχρονης και επιτυχημένης καριέρας του, τα σκίτσα του Μητρόπουλου έχουν αποτελέσει υλικό για πάνω από 20 γελοιογραφικά λευκώματα, «Ποτέ πια» (1965), «Η κοινωνία της αφθονίας» (1973), «Τα σεξουαλικά» (1975), ενώ έχουν κυκλοφορήσει και δύο άλμπουμ στην Ιταλία και στη Γερμανία: «Riverisco progresso» (1973), «Ach du Liebes Griechenland» (1983). Έχει βραβευθεί σε διεθνείς εκθέσεις γελοιογραφίας όπως στο Βέλγιο, στη Γερμανία, στον Καναδά κ.λπ. Το 2000 βραβεύεται και από την Ακαδημία Αθηνών! Σκίτσα του υπάρχουν στην πινακοθήκη του Δήμου Αθηναίων, της Βασιλείας στην Ελβετία, του Μόντρεαλ, του

πανεπιστημίου του Πρίστον κ.λπ. Αφιέρωματα στη δουλειά του έχουν δημοσιευθεί στο Figaro Litteraire, στην Arts και σε διεθνείς Ανθολογίες. Αναδημοσιεύσεις έχουν κάνει κατά καιρούς το Time, Newsweek, Paris Match, Stern, Washington Post κ.ά. Τι άλλο να πούμε για τον Κώστα Μητρόπουλο; Καλύτερα ας αφήσουμε να μιλήσει ο ίδιος:

-Κύριε Μητρόπουλε είστε ο κορυφαίος Έλληνας γελοιογράφος του αιώνα!

Μ: -Μάλλον, έχετε «μικρή ιδέα» για τον αιώνα.

-Κύριε Μητρόπουλε, πώς γίνεται σκίτσογράφος;

Μ: -Ήθελα να γίνω ζωγράφος. Πήγα στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πολυτεχνείου και απέτυχα στις εισαγωγικές. Ευτυχώς! Μετά έπεσε ένα τζακ ποτ από συγκυρίες. Νόμιζα πως είχα βέβαια και τα προσόντα. Όσπου να βεβαιωθώ αν τα είχα ή όχι, πέρασαν τα χρόνια, πήρα τον αέρα της δουλειάς και έμεινα στο επάγγελμα. Μ'αρέσει για δύο λόγους. Πρώτον είναι επάγγελμα «αραχτό». Μπορείς να δουλεύεις ξαπλωτός... στο κρεβάτι σου και δεύτερον είναι μια κεφάτη απασχόληση.

- Ποιο ήταν το πρώτο σας σκίτσο;

Μ: -Ήταν τελικός κυπέλλου. Ολυμπι-

ακός-Παναθηναϊκός. Έβαλα τις δυο ομάδες να τραβάνε εκατέρωθεν τα χερούλια του κυπέλλου και να τα έχουν ξεχαρβαλώσει.

Δημοσιεύτηκε το πρωί στην «Αθλητική Ηχώ» και το απόγευμα το ματς κατέληξε σε μακελειό. Όλοι με είπαν προφήτη! Προσλήφθηκα απ' την εφημερίδα και μπήκα στο επάγγελμα!

- Τι είναι για εσάς το χιούμορ;

Μ: -Το χιούμορ είναι ένας τρόπος να επιζήσεις. Ίσως ο καλύτερος. Αλλά δεν μπορώ να προσδιορίσω τι είναι. Ούτε πώς και γιατί το πετυχαίνεις. Με διαολίζει το ότι είναι ένα πράγμα εύκολο και δύσκολο μαζί.

- Ποιος είναι ο εφιάλτης ενός γελοιογράφου;

Μ: -Η δεοντολογία. Η δεοντολογία είναι ένα δέντρο στη μέση του δρόμου κι αν δεν το προσέξεις θα φας τα μούτρα σου. Σύγκρουση πλαγιομετωπική με αναπόφευκτο θύμα εκείνον που συνήθως είναι θύτης, δηλαδή το σκιτσογράφο. Αυτό δε σημαίνει ότι δε θες με ένα σκίτσο σου να ρίξεις μια κυβέρνηση. Απλώς, τις περισσότερες φορές, στο δίλημμα «να κάνω ένα σκίτσο που θα ρίξει την κυβέρνηση ή να πάω για φραπέ», μάλλον για φραπέ θα πας.

- Ποια είναι τα σοβαρότερα ελαττώματα του Νεοέλληνα;

Μ: - Δε θέλω να μιλήσω για τα ελαττώματα και τον τρόπο ζωής του Νεοέλληνα. Του χρωστώ ευγνωμοσύνη γι' αυτά. Εμείς οι γελοιογράφοι απ' αυτά επιζούμε... Σκεφτείτε να είχαμε γεννηθεί στην Ελβετία!

- Ποιο είναι το βαθύτερο στοιχείο σε μια γελοιογραφία σας;

Μ: -Όσο ήμουν νέος και καινούργιος στη δουλειά, τραβολογιόμουν μ' αυτά τα βαθύτερα στοιχεία που λέτε. Έκανα χρόνια να καταλάβω πως κανείς δεν ενδιαφερόταν γι' αυτά.

Όποιος θέλει βαθύτερα στοιχεία διαβάξει φιλοσοφία, δοκίμια και μπροσούρες.

Η γελοιογραφία είναι για να χαρίζει γέλιο. Αν μαζί με το γέλιο δίνεις αφορμή και για σκέψη είσαι και ο πρώτος!

- Μέσα στις γελοιογραφίες, βρίσκουμε σίγουρα την κριτική σας ματιά. Συνειδητά ή ασυνείδητα;

Μ: -Για όνομα του Θεού. Δεν κάνω κριτική. Πλάκα... προσπαθώ να κάνω. Είναι το κουσούρι μου. Που λέει και ο Χριστόδουλος. Μια συνήθεια που δεν τη χάνω παρά μόνο στην εφορία και στις συνεντεύξεις μου. Στάση ζωής και πρέπει να πω ότι το ευχαριστιέμαι.

- Ποια θα είναι η εξέλιξη της ελληνικής γελοιογραφίας;

Μ: -Το μέλλον της γελοιογραφίας εξαρτάται απ' το αν και πόσοι ταλαντούχοι θα βγουν. Είμαι αισιόδοξος όμως γιατί τώρα πια οι εφημερίδες είναι ανοιχτές. Παλιά ήταν πολύ πιο δύσκολα.

- Πού πάμε;

Μ: -Πάμε Μέλλον! Το οποίο περιλαμβάνει πολλές ευκαιρίες αλλά και λακκούβες. Το ιδεώδες είναι να οραματισθούμε τις πρώτες και να υπολογίσουμε τις δεύτερες σύντομα και καίρια και να προλάβουμε ανοικτό το καφέ της γειτονιάς για ένα χαλαρωτικό καπουτσίνο.

Δόξα τω Θεώ, έχουμε Δημοκρατία. Κανείς δε σε υποχρεώνει να παρακολουθήσεις μια όπερα του Βάγκνερ. Όμως υπάρχουν κάμερες σε όλες τις διαδρομές! Ναι, αλλά δεν έχουν φίλμς. Και αν τα τοποθετήσει κάποιος υπουργός πιεζόμενος από το σχετικό εισαγωγέα, το όργανο το επιφορτισμένο με την παρακολούθηση παίζει τάβλι.

Κοντολογίς, ζούμε σε μια χώρα και σε ένα καθεστώς που όσο ήμασταν νέοι αγωνιστήκαμε να ανατρέψουμε και όσο μεγαλώνουμε αγωνιούμε μην ανατραπεί. ■